

Tillsammans har vi
kraft att **förändra.**

Agenda

- Vad är en miljömärkning?
- Vem och vad är Bra Miljöval?
- Miljömärkning av Livsmedelsbutik
- Diskussionsuppgift
- Vad innebär tredjepartsmärkning?
- Trovärdigt eller Greenwashing?
- Vad innebär eko-märkningen?

VAD ÄR EN MILJÖMÄRKNING?

- Högt ställda miljökrav med vetenskapligt grund
- Framtagna av oberoende part.
- Transparenta.

+
Vad är **Bra**
Miljöval?

**Naturskyddsföreningens helt
oberoende miljömärkning.**

Bra Miljöval

Höga
miljökrav

Transparent

Trovärdig

Kriterier

- Kriterier som särskiljer produkter som är bättre ur ett miljöperspektiv
- Omfattande och relevanta med livscykelperspektiv
- Har en vetenskaplig grund
- Objektivt kontrollerbara
- Tas fram i ett öppet remissförfarande, men fastställs av märkningsorganisationen
- Översyn sker regelbundet
- Kriterierna i sin helhet tillgängliga publikt

Oberoende och opartisk

- Skild från producent och konsument
- Metoder för att säkerställa att intressekonflikter undviks. Finansieringen av programmet ska vara sådan att intressekonflikter inte uppstår.

Öppenhet/tillgänglighet

- Transparens i alla stadier av kriteriutveckling och drift av systemen
- Märkningen öppen för alla intresserade att ansöka om
- Kriterier tas fram i ett öppet remissförfarande

35 år av skillnad

- Funnits sedan 1990
- 360 licenstagare
- 12 märkningsområden
- 740 märkta produkter och tjänster
- **Internationell** miljömärkning
- Grundidé: värna om den biologiska mångfalden och människors hälsa, minska energianvändningen och skynda på övergången till förnybara energikällor.

Engångsbatterier &
Rengöringsmedel

Persontransporter
& Textil

Livsmedelsbutiker

Försäkringar

Kosmetiska produkter

Elenergi &
Bilförsäkring

1990

1994

1998

2011

2018

2021

+ - - - + - - - + - - - + - - - + - - - + - - - + - - - +

1992

1996

2006

2013

2020

...

Tidningspapper,
blekmedel &
fläckborttagningsmedel.
Pilgrimsfalken

Elenergi

Samlingskriterier
Kemiska produkter

Biobränsle

Mobilabonnemang

MILJÖNYTTA

Märkningen leder till miljönytta

2006: Bra Miljöval förbjuder fosfater i kemiska produkter.

Branschen fasar ut fosfater.

2007: Svenskt förbud mot fosfater i tvättmedel.

2010: Svenskt förbud mot fosfater i maskindiskmedel.

2011: EU förbjuder fosfater i tvätt- och maskindiskmedel.

ÖNSKAT LÄGE

First Product
Prototypes

Revision 1

Revision 2

Revision 3

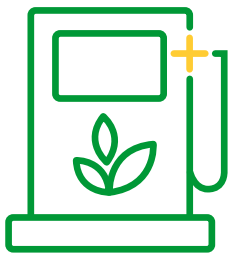
Ökande krav

Genom Bra Miljöval agerar Naturskyddsföreningen miljövägvisare

Våra

**Produkt-
områden**

Biobränsle

Bilförsäkringar

Elenergi

Fjärrvärme

Hem- och villaförsäkringar

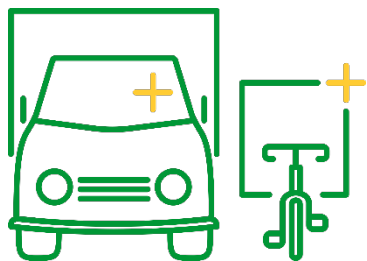
Kemiska produkter

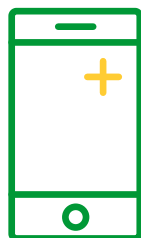
Kosmetika

Livsmedelsbutiker

Lokala godstransporter

Mobilabonnemang

Persontransporter

Tunga fjärrgodstransporter

Bra Miljöval Livsmedelsbutik

- . Visste du om att det finns miljömärkning för livsmedelsbutiker?
- . Vad förväntar du dig av en livsmedelsbutik som är miljömärkt? Vad är det första du kommer att tänka på?

A close-up photograph of a young child with dark hair and eyes, looking directly at the camera with an open mouth. Their hair and face are covered in white soap suds. Two adult hands are visible, one on the left and one on the right, gently washing the child's hair. The background is a plain, light-colored wall.

3

Det finns en massa miljömärkt hår-
och kroppsvård för hela familjen.

Bra Miljöval Livsmedelsbutik

- 244 märkta butiker
- Märker enskilda butiker och hela kedjor
- Årlig kontroll, fysiskt besök i butik och dokumentkontroll
- Över 70 miljökrav som omfattar:
 - Sortiment och information i butik
 - Butikens egen miljöpåverkan
 - Miljöutbildning av personal
- Revidering pågår!

Miljökrav på sortiment

Butiken ska (bland annat):

- öka försäljningen av ekologisk mat
- ha ett brett utbud av miljömärka varor som är lätta för kunden att hitta
- erbjuda ett hållbart sortiment av fisk- och skaldjur
- arbeta för ökad försäljning av vegetariska proteiner
- inte sälja särskilt miljö- och hälsoskadliga produkter, exempelvis:
 - hygienprodukter som innehåller PFAS
 - odlade jätteräkor*.
 - Varor som innehåller PVC**

Miljökrav på verksamheten

Butiken ska bland annat

- minska sin elförbrukning och enbart köpa miljömärkt el
- städa med miljömärkta rengöringsprodukter
- ha miljömärkta produkter i personalutrymmen (t.ex tvål, torkpapper, kaffe och mjölk)
- arbeta för att minska sitt matsvinn och osorterat avfall
- erbjuda miljöutbildning till personalen
- uppmuntra och möjliggöra för kunder att ta sig till butiken på ett miljövänligt sätt

An aerial photograph of a dense, lush green forest. A narrow, light-colored road or path winds through the trees, starting from the top left and curving towards the bottom center. The trees are a mix of various shades of green, suggesting different species and canopy heights. The overall scene is a natural, undisturbed landscape.

VAD ÄR EN TROVÄRDIG MILJÖMÄRKNING?

- Oberoende
- Transparent
- Livscykelbaserad och vila på vetenskaplig grund

Trovärdigt eller greenwashing?

- Se upp för vaga miljöpåståenden utan förklaring
- Är påståendet relevant?
- Var kritisk – vem står bakom påståendet?
- Kontrollera om påståendet kan styrkas.

Green Claims & Greenwashing

VAD ÄR DET?

- Alla frivilliga gröna påståenden måste förhandsgodkännas (vetenskapligt bevis)
- Miljömärkningar "free pass" (hoppas vi!)

VAD HÄNDER 2025?

- Trilog – 3:e avslutas 10/6.

Godkända miljömärkningar för Non Food Produkter

Svanen är de nordiska ländernas miljömärkning och drivs i Sverige på uppdrag av regeringen.

EU Ecolabel är Svanens motsvarighet i Europa. Märkningen finns bland annat på butikens egna städprodukter

Bra Miljöval

Bra Miljöval, Naturskyddsföreningens märkning har totalt 12 st olika produktområden.

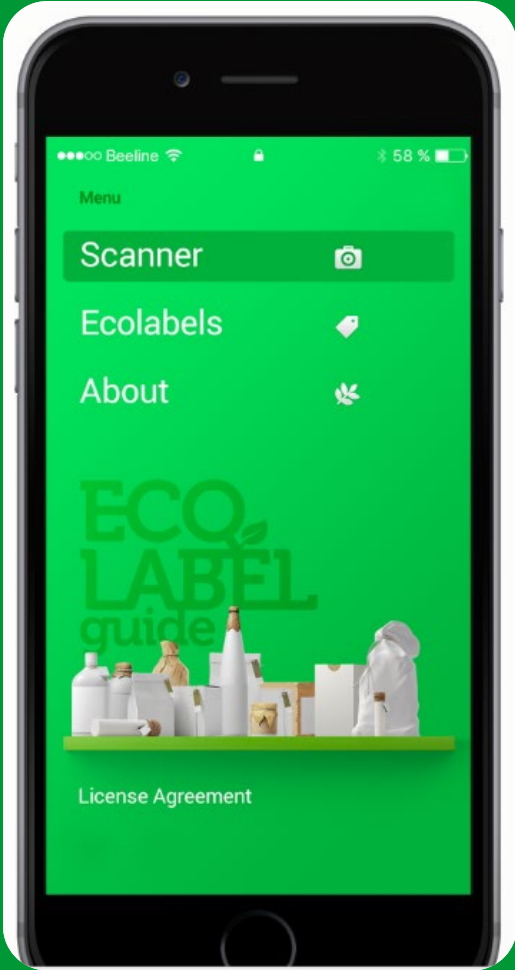
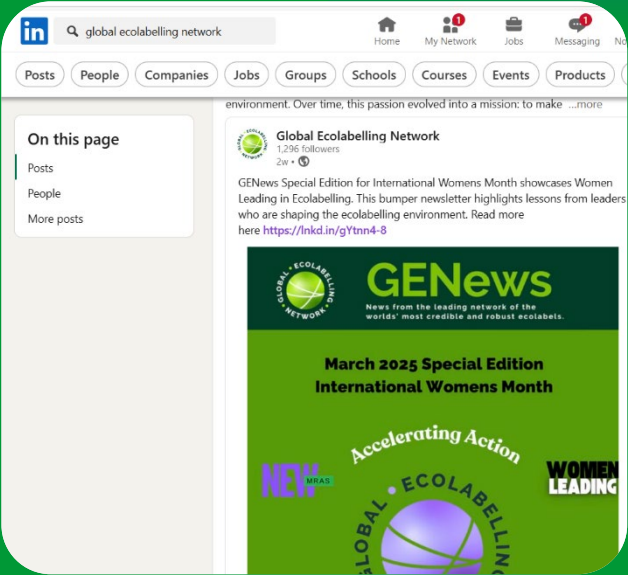

GOTS – Global Organic Textile Standard är en internationell märkning för textil. Finns framför på kläder men även på t.ex. bomullsrandeller.

Tredjepartsmärkningar

BRA MILJÖVAL

Märkningar för ekologiska livsmedel

EU:s märkning av ekologiska livsmedel.

Ordet "ekologiskt" i samband med livsmedel är skyddat enligt EU förordningen för ekologisk produktion.

KRAV är Sveriges nationella märkning för ekologisk livsmedelsproduktion. Baseras på reglerna för EU-eko, men har strängare regler gällande t.ex. djurvälstånd och klimat

Vad är ekologiskt

- EU-regler styr ekologisk produktion
- Främst mat.
- Både råvaror och förädlade produkter kan vara ekologiska
- Produkter från jakt på vilda djur eller fiske får inte märkas som ekologiska.
- Kontrolleras och certifieras av ett godkänt kontrollorgan.
- EU-länder kan ha sina egna eko-märkningar med ytterligare krav

EU-ekologiskt i korta drag

- Ej tillåtet med kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel
- Rotation av grödor/växtföljd för att effektivt använda resurser
- Begränsad användning av antibiotika på boskap
- Förbud mot genetiskt modifierade organismer (GMO)
- Fodret till djuren ska vara ekologiskt och till största delen odlat på den egna gården.
- djuren får vara utomhus och får utlopp för sina naturliga beteenden.
- Endast ett fåtal tillsatser tillåtna

Andra ekologiska märkningar

Debio, Norge

Ø-mærket, Danmark

Luomu, Finland

Soil Association, Storbritannien

Naturland, Tyskland

Bioland, Tyskland

Lokalproducerat eller eko?

Tillsammans gör vi skillnad.

Ida Ekqvist

Produktansvarig, Bra Miljöval Livsmedelsbutik
ida.ekqvist@naturskyddsforeningen.se

Bra Miljöval